

Könyvtárakat célozott meg az R. R. Bowker Company, az International Computaprint Corporation (ICC) és az Online Computer Systems, Inc. szövetkezésével létrejött csoport. Ez év júniusára adják ki a *Books in Print* és az *Ulrich's International Periodicals Directory* adatbázisok CD ROM-változatát. Ők is hardvert, szoftvert és tanácsadást nyújtanak az adatbázisokhoz.

A denveri (Colorado, USA) Micromedex cég három kisebb orvosi klinikai adatbázist adott már ki CD ROM hordozón (toxikológia, gyógyszeradalógia, intenzív kezelés). Egy adatbázist 2900 \$-ért adnak, a hármát együtt 7500 \$-ért. Eddig 60 előfizetőjük van. A Mead Data Central szerződést kötött velük, és hamarosan előállítják CD ROM formában a Mead egyik adatbázisát vagy a MEDLINE-t, vagy valamelyik elsődleges folyóiratot teljes szövegű adatbázis formájában.

A Disclosure Information Group céginformációs adatbázisát, a DISCLOSURE II-t kínálja CD ROM formában, *COMPACT DISCLOSURE* néven. IBM PC-hez csatlakoztatható CD ROM olvasóberendezést is szállítanak az adatbázishoz az ilyen készülékekkel még nem rendelkező felhasználóknak. A felhasználó választhat a negyedévenkénti és az évenkénti aktualizálás között.

A Disclosure Information Group egyik leányvállalata, a Cambridge Scientific Abstracts is kiadja CD ROM-on a *MEDLINE* adatbázist (két lemezen), valamint a *Life Sciences Collection* és az *Aquatic Science and Fisheries Abstracts* adatbázisokat. A négy lemezt IBM PC-hez csatlakoztatható CD ROM olvasóval együtt összesen 6750 \$-ért, olvasóberendezés nélkül 6250 \$-ért adják. Az 1987-es aktualizálható lemezek viszont már együttesen csak 2750 \$-ba kerülnek.

A kereskedelmi forgalomba hozott adatbázisok mellett még mindig érkeznek hírek újabb demonstrációs CD ROM adatbázisokról is. Ilyet jelentett most be a British Library. Demonstrációs állományuk a *Blaise Online*, az *UKMARC*, a *Whitaker* és a *Conference Proceedings Index* adatbázisokból tartalmaz részleteket.

A Frost and Sullivan egyik jelentése újabb előrejelzést tett közzé a CD ROM terjedéséről. Észereint 1990-ig évi 419%-os emelkedés várható az eladásban, ez 1990-re már 4,5 milliárd dolláros forgalmat jelent.

/Datapro directory of on-line services, 5. köt. 2. sz. 1986. p. 1–2.

Information Market, 1986. 43. sz. p. 6.

Database, 1986. p. 93–94.

Online, 10. köt. 3. sz. 1986. p. 14, 75–76./

(Válasz György)

CD ROM adatbázis ezernél több felhasználóval

1985 elején jelent meg az optikai lemezek egy személyi számítógépekhez is használható, a felhasználó számára írásra nem, csak olvasásra elérhető változata, a kompakt hanglemezekkel kompatibilis CD ROM. Az erre írt információ hanglemezyárban préseléssel sokszorosítható. Most hírt adunk egy tömeges felhasználású, CD ROM-ra írt adatbázisról.

Az újság szerkesztőségek óriási gyűjteményt tárolnak újságkivágásokból, hogy friss hírek, események előzményeinek utánanézhessenek. Ezek a kivágásgyűjtemények azonban nehezen kezelhetők, nehézkes, lassú és bizonytalan bennük a visszakeresés, mert egy-egy kivágás visszakeresésére sokkal több szempont szerint lehet szükség, mint ahány szerint nyilvántartható. Ez indokolja a papírfórmátum helyett a számítógéppel visszakereshető adatbázis létrehozását.

Ilyen újságkivágás-gyűjteményt tartalmazó adatbázist adott most ki CD ROM formában az *Oklahoma Publishing Company* egy leányvállalata, egyelőre valamivel több mint kétéves retrospektivitással. Már is ezernél több az előfizetőik száma. Amelyik előfizető már rendelkezik az igen elterjedt IBM PC személyi számítógéppel, annak az adatbázis felhasználásához csak egy 2190 dolláros lemezolvasót kell megvennie. Ez az adatbázis egyébként online már eddig is elérhető volt, *DataTimes* néven. 12 egyesült államokbeli helyi lap anyagát és két hírügynökség híreit tartalmazza.

/Information World Review, 1. köt. 1. sz. 1986. p. 14./

(Válasz György)

1986. június

Több mint negyven CD ROM adatbázis 1986. május elején

Tovább tart a CD ROM-technika robbanásszerű terjedése. Az 1986. áprilisi hírek szerint akkor nem egészen kéttucatnyi CD ROM adatbázis volt kapható a világon. Május 6–8-án viszont New Yorkban, az Egyesült Államok 7. *Nemzeti Online Találkozásán (Seventh National Online Meeting)*, amely gyakorlatilag CD ROM témájú konferenciává vált, már több mint 40 lézerlemez adatbázis piacra kerüléséről számoltak be a résztvevők. Ezeknek az adatbázi-

soknak a túlnyomó része CD ROM hordozón kapható, csak néhány van köztük, amelyet videolemezen hoztak ki.

Martha E. Williams, az egyik legismertebb online információs szakember ott elhangzott értékelése szerint a mikroszámítógépek elterjedése óta semmi sem keltett akkora izgalmat az online információkeresés világában, mint a CD ROM.

/Datapro Directory of On-line Services, 5. köt. 6. sz. 1986. p. 1./

(Válas György)

1986. augusztus – szeptember

Az optikai táruk hatása az információterjesztésre

Bevezetés

Az évek óta várható optikai táruk az utóbbi két évben megjelentek. Ez az új technika alapvetően megváltoztatja az információterjesztést, csak tudnunk kell mit kezdeni vele. Egészen új alkalmazási lehetőségekre nyílik módunk.

Közhely, hogy a számítási teljesítmény fajlagos ára rohamosan csökken. Ezzel a csökkenéssel azonban nem tartott lépést a háttértárak fejlődése. Az optikai táruk most feloldhatják ezt az ellentmondást.

Az optikai táruknak három alaptípusa van. Az első alaptípus a tömegesen sokszorosítható, *csak olvasható táru*. Ennek egyik változata a CD ROM, a kompakt digitális hanglemez módosításán alapuló eszköz. A másik változatot a videolemezből fejlesztették ki.

A második alaptípus az *egyszer írható táru (WORM)*, amely néhány száz megabájttól egy gigabájtig terjedő kapacitással különböző változatokban kapható.

A harmadik a *törölhető, újraindító lemez (DRAW)*, amely még kísérleti szakaszban van, kereskedelmi forgalomban nem kapható. Felhasználási területek szempontjából a törölhető optikai táru nem jelent lényeges újdonásot. Funkciója azonos a meglévő mágneses tárukéval, egyszer majd talán olcsóbbá válhat náluk.

Igények és árak

A CD ROM valósággá vált, és lenyűgöző új eszköz az intellektuális művek kiadására, az adatbá-

zisok terjesztésére. Ezen a téren óriási lehet a jelentősége. Jelentőségét még nem mindenki érti, és gyakran találkozhatunk vele kapcsolatban extravagáns, de megalapozatlan véleményekkel. Példa erre egy nemrég megjelent könyv címe: *A CD ROM: az új papirusz*. Ez a cím blakkfangos, de hamis. A CD ROM cseppet sem hasonlítható a papiruszhoz, inkább talán az elektronikus korszak nyomtatásának nevezhetnénk, hiszen a tömegtermelés eszköze a géppel olvasható formájú publikálásban.

A hagyományos papíralapú anyagok számítógépes publikálása valósággá vált. A CD ROM előállítására szolgáló berendezések azonban még rendkívül költségesek, több millió dollárba kerülnek. Ezért ezeken a berendezéseken csak meghatározott előállítási időt szokás bérelni. Így egy CD ROM mesterlemezének* az elkészítése végül is csak néhány ezer dollárba kerül. A jövőben a CD ROM mesterlemezét előállító berendezések elérhetőkké válhatnak legalábbis a nagy felhasználók számára, a mesterlemez-készítés ára pedig valamennyi felhasználó számára csökkenhet.

Mint a tömeges információterjesztés eszközei általában, a CD ROM is tartós és ellenálló. Ráadásul a használatához nem kell drága berendezés: sem nagyszámítógép, sem adatátvitel. Így lényegesen megkönnyíti az adatbázisok használatát a kevésbé fejlett országokban.

Egyszer írható táru

Az egyszer írható optikai táruat valóban tekinthetjük "új papirusz"-nak. Archiválási célra óriási tártérületet biztosít olcsón. A ráírt információ nem változtatható meg, és egyelőre nincs mód a gyors sokszorosításra.

Az optikai táru egy további típusa az optikai kártya. Ez részlegesen felírt formában állítható elő tömegtermelésben, a rajta szabadon hagyott helyre pedig a felhasználó írhat. Jelenlegi változatai (például a Drexler-lézerkártya) legfeljebb néhány megabájt kapacitásúak. Ha továbbfejlesztik őket, tárolókapacitásukat megnövelik, olcsó tömegtermelésükben előrelépnek, jelentős eszközzé válhatnak az információterjesztésben.

Több terület közös eredménye

A CD ROM-technika egyik érdekes vonása, hogy több terület közös eredményeként született.

* A mesterlemez (a hanglemezgyártáshoz hasonlóan) az a lemez, amelyről a sokszorosítás nyomómatricái készülnek. – A ref.